

דברי ראש הממשלה בחנוכת המוזיאון החדש לתולדות השואה ב"יד ושם"
15.3.2005

מכובדי

אסתר הורנצ'יק נולדה בפולין ובחיותה צעירה הגיעה עם משפחתה לפריז בחיפוש אחר חיים טובים יותר. בני המשפחה פתחו בתי מלאכה לחלפשה וניסו לבנות לעצמם עתיד במולדתם החדשה.

ערב מלחמת העולם, אסתר נישאה לניסן פרנקל ונולד להם ילד בשם רישאר. עם כיבוש צרפת בידי גרמניה הנאצית, ניסן נעצר ושולח לאושוויץ. אסתר ובנה נעצרו שנה אחר כך. הם הועברו למחנה פיטיויה, שם הופרדו הילדים הקטנים מאמותיהם. אסתר שולחה לאושוויץ בשישה באוגוסט 1942.

מרפבת הגירוש היא הספיקה לזרוק גלויה לבני משפחתה בפריז:

"יקירי!

אני נמצאת ברפבת.

רישאר שלי.

אני לא יודעת מה איתו.

הוא עדיין בפיטיויה.

הצילו את ילדי, את התינוק התמים שלי!

הוא בטח נורא בוכה.

הסבל שלנו זה פלוס. הצילו את רישאר שלי.

רישאר שלי, הנשמה שלי, נמצא רחוק ואיש אינו מגן על ילדי בן השנתיים.

תנו לי את רישאר שלי!

אסתר".

רישאר בן השנתיים גורש בטרנספורט כמה שבועות מאוחר יותר. בידי קרובי המשפחה נשארה רק חולצה אדומה שלבשה אסתר באחת הפעמים שבהן היא הצטלמה עם בנה. החולצה הזו, השריד שנתר לנו מאסתר, נמצאת היום כאן, ב"יד ושם".

שישים ושלוש שנים אחרי מותה, אסתר הורנצ'יק זועקת את זעקת איוב המקראי – "ארץ אֵל ותכסי דמי" - ואת דמם של ניסן ורישאר. המוזיאון החדש לתולדות השואה שאנחנו חונכים היום בא לחבטיח שלא האדמה, לא הזמן ולא השכחה לא יכסו את דמם השפוף של שישה מיליון היהודים שנרצחו בשואה.

השואה הייתה טרגדיה שלנו, של בני העם היהודי – אבל הימים החם היו ימים חשוכים לכל העמים הרבים, שלנגד עיניהם נעשתה הזוועה. רבים מהם ששיתפו פעולה עם מכונת הרצח, מעטים מהם חסידי אומות עולם שסיפנו חייהם להצלת יהודים, מיליונים מהם שעמדו מנגד ולא עשו דבר כדי להציל איש מפין ששת המיליונים.

מכובדי,

בלב האדם כמה חדרים.

בלב הלאומי היהודי – חדר זפרון.

והוא מצוי כאן ב"יד ושם".

מבקר הפוסע בשבילי המוזיאון הזה יוצא ממנו החוצה אל השמיים ואל הנוף הפתוח של ירושלים.

אני יודע מהי תחושתו של יהודי היוצא מן המעמקים האלה – ונושם את האוויר של ירושלים.

הוא חש בבית – הוא חש מוגן, חש את החבדל הנורא שבין מי שחי בארצו, במולדתו, במדינה המסוגלת להגן על חייו – לבין מי שעמד בודד, חסר כל הגנה מול חיות אדם. הוא יודע – מדינת ישראל היא המקום היחיד בעולם שבו יש ליהודים את הזכות ואת הכוח להגן על עצמם בכוחות עצמם וזו הערובה היחידה שהעם היהודי לא יידע שוב שאֶחָ. זו מחויבותנו החיסטורית לעם היהודי.

הנביא ישעיהו חזה: "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".
 היום צריך לצאת מפאן, מ"יד ושם" בירושלים, דברה של האנושות, נדר כלל עולמי לשמור על כבוד האדם, על צלמו, חירותו וזכויותיו הפסיסיות, נדר אוניברסלי ללחום נגד כל גילוי של גזענות ושטאת האָחָר.
 נדר לזכור את אסתר, את ניסן ואת רישאר – נדר האומר "לעולם לא עוד".